

N:o 144.

Af Herr C. J. Meijerberg: Om folkskolelärare-seminariernas ombildning samt om användande för sådant ändamål af besparingarne å anslagen till folkskoleväsendet.

Ehuru ett fullkomligt ordnande af landets folkskoleväsende ej kan ske utan ökade utgifter å Statens och kommunernas sida, torde dock väsendtliga förbättringar i detsamma kunna åstadkommas med för handen varande medel och med bibehållande af den allmänna organisationsplan, som legat till grund för dess utveckling sedan år 1842. Då jag går att göra en framställning i detta ämne, sker det med tacksamt erkännande af det myckna goda, Regeringen under de sista åren utträttat för folkundervisningens befrämjande.

Uti Kongl. Maj:ts nådiga förordning om landsting bestämmes i § 2, att landstinget tillkommer att rådslå och besluta om för länet gemensamma angelägenheter, hvilka afse, bland annat, *undervisningen*.

Åtskilliga af rikets landsting hafva ock, lifvade af berömvärdt nit för folkbildningen, vidtagit flera viktiga åtgärder för folkskoleväsendets utveckling. Dessa hafva likväl icke alltid stått i nödigt samband med Regeringens anordningar i samma syfte. Understundom hafva de ock, såsom förhållandet varit uti åtminstone ett län, enligt derom afgifven tryckt berättelse, bemötts med oginhet från vederbörande skolråds sida. Den naturliga följdén häraf har varit och måste alltid blifva en splittring af krafter, som böra verka för samma stora ändamål — folkets bildning och upplysning.

Det är för undanrödjande af dessa olägenheter och för att bereda ett önskvärdt samband, i afseende å verksamheten för folkskolan, mellan landstingen och den högsta myndigheten för landets undervisningsväsende, som jag vågar vördsammast föreslå,

det Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t göra underdånig hemställan derom:

a) att landstingen måtte beredas tillfälle att afgifva förslag om det lämpligaste sättet för folkskole-inspektionens anordnande inom hvarje län;

b) att landstingen måtte beredas tillfälle att i förening med folkskole-inspektörerna afgifva yttrande öfver församlingarnes inom hvarje län större eller mindre behof af understöd från Statens sida för upprätthållandet och utvecklingen af deras folkskoleväsende.

Det ligger likväl i sakens natur, att alla åtgärder och utgifter för folkskolorna blifva fruktlösa, om dessa ej skötas af nitiske och skicklige lärare. För vinnande af detta mål har onekligen mycket uträttats genom den omorganisation af rikets seminarier, som nyligen blifvit genomförd. Det finnes likväl en stor klass af folkskolans lärare, för hvilka dessa seminarier äro att anse såsom till slutna, nemligen småskolelärarne. Under det Staten genom alltjemt ökade anslag uppmuntrat till anläggande af nya småskolor, hvarigenom deras antal numera vuxit till omkring 2,700, har ingenting åtgjorts för danande af lärare och lärarinnor i dessa skolor.

Enligt min åsigt skulle de nuvarande seminarierna för folkskolelärare utan synnerligen ökade kostnader kunna blifva läroanstalter äfven för ifrågavarande lärares bildning. Och då den förändring i Seminarii-stadgan, som deraf blefve en följd, skulle lända seminarierna heldre till gagn än skada, får jag vördsamast föreslå:

1:o) det Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t göra hemställen derom, att det Kongl. reglementet för folkskolelärare-seminarierna i Riket måtte omarbetas i den riktningen, att blifvande lärare eller lärarinnor i småskolorna kunde vid nämnda seminarier erhålla den för deras kall nödiga utbildningen, att i sammanhang dermed de praktiska öfningarne vid nämnda seminarier må börja tidigare än hvad nu är förhållandet, att qvinliga elever derstädes måtte erhålla någon undervisning i de arbeten och husliga göromål, som tillhöra qvinnan, samt att undervisningen i allmänhet måtte hufvudsakligast gå ut på att bibringa den blifvande folkskoleläraren, förutom en lefvande kristendomskunskap, sådana insigter, som för yrken och näringar äro af största praktiska betydelse;

2:o) det Riksdagen måtte besluta, att af besparingarne å anslagen till folkskoleväsendet må användas det belopp, som kostnaderna för seminariernas ombildning i ifrågavarande syfte kunna komma att kräfva.

Jag anhåller, att denna min motion måtte remitteras till särskildt Utskott, i enlighet med Riksdags-ordningens 37:de § mom. 1.

C. J. Meijerberg.